

Л. О. Івченко

Національний університет харчових технологій

С. С. Кравцов

Державний торговельно-економічний університет

Д. В. Крушельницька

Національний університет харчових технологій

ОЦІНКА ТУРИСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ХЕРСОНСЬКОГО РАЙОНУ ХЕРСОНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

У статті зроблено оцінку природно-рекреаційного туристичного потенціалу Херсонського району з точки зору особливостей та відмінностей цієї території від інших районів Херсонської області. Наведено характеристику природно-рекреаційних територій регіону. Визначено, що окремі унікальні туристично-рекреаційні об'єкти регіону можуть бути цікавими не тільки для місцевих жителів. Оцінка природоохоронних територій, яка проведена в роботі, дозволяє дістати висновку про достатньо обмежену кількість туристичних об'єктів, що наразі використовуються в організації туризму в Херсонському районі Херсонської області. Найбільш відомою дестинацією залишається національний природний парк «Олешківські піски». Найбільше культурно-історичних пам'яток району розташовано в місті Херсон. Заклади розміщення туристів розташовані нерівномірно і зосереджені переважно в обласному центрі. Порівняння запитів потенційних туристів та пропозицій туристичних операторів щодо подорожей в Херсонську область у web-додатку «Google Trends» дозволяє виділити «донорів» туризму в цей регіон. Відпочинок на Херсонщині найбільш цікавий жителям Херсона, Дніпропетровщини, Вінниччини, Галичини. Туристичні маршрути, в тому числі і по території Херсонської області, в основному починаються з Києва. Серед найпопулярніших турів – такі місця, як Олешківські піски та Станіславський ландшафтний заказник. Розвитку івентивного туризму сприяє проведення численних урочистих святкувань та мистецьких заходів, які організуються адміністраціями міст і сіл району. Присутність в Херсонському районі обласного центру створює сприятливі умови для міського туризму, чим особливо користуються місцеві туристичні організації, намагаючись залучити туристів інноваційними маршрутами та технологіями побудови турів. Але відсутність морського узбережжя в Херсонському районі вимагає розробки окремої стратегії розвитку саме цієї території з включенням шляхів підтримки водного туризму, сільського зеленого, винного та гастрономічного, екологічного, історико-культурного, івентивного.

Ключові слова: туризм, туристичний потенціал, туристичні ресурси, Херсонський район, туристична інфраструктура.

Постановка проблеми. Херсонський район – це район в Херсонській області України, створений в 2020 р на основі колишніх Білозерського та Олешківського районів з включенням м. Херсон. Особливістю району є відсутність на його території відомих курортів, які створюють традиційний туристичний імідж Херсонської області. Така ситуація обумовлює необхідність диференційованого підходу до формування та просування туристичного продукту району. Цьому сприяє наявність в районі туристичних ресурсів (природно-кліматичних, історико-культурних, івентивних), які можуть становити інтерес для потенційних туристів. В умовах пріоритетності розвитку внутрішнього та в'їзного туризму, аналіз туристичних ресурсів Херсонського району дозволить визначити його конкурентні переваги, а оцінка залучення ресурсів туристичним бізнесом України дозволить визначити рівень їх використання та перспективи розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Оцінці туристичного потенціалу дестинації присвячено наукові роботи як вітчизняних науковців таких як Бутко М. П., Дутчак С. В., Крупочкіна Є. П., Святохо Н. В., Піжова О. А., Тельцової А. А. так і

закордонних вчених – Л. Ян, Б. Венді Гао, Б. Гадах. Більшість з них обирають географічний або маркетинговий підхід. Оптимальнішим представляється комплексний підхід до ґрунтовної оцінки туристичного потенціалу та ефективності його використання. У той же час на районному рівні існує проблема, пов'язана з відсутністю необхідних даних, а також вагомість кожного з них залежно від обраної туристичної дестинації, що і обумовлює актуальність дослідження.

Постановка завдання. Мета статті полягає в оцінці потенціалу та рівня використання туристичних ресурсів Херсонського району, визначення напрямів підвищення ефективності його використання з урахуванням відмінностей від туристичних можливостей інших районів Херсонської області.

Виклад основного матеріалу. Під туристично-рекреаційним потенціалом території розуміється вся сукупність природних, культурно історичних, соціально-економічних, геополітичних та інших передумов для організації рекреаційної діяльності на певній території. Тобто під туристично-рекреаційним потенціалом території розуміється наявність на ній певних унікальних або, принаймні, цікавих не тільки для місцевих жителів об'єктів. Виходячи з цього поступо-

вого проаналізуємо складові туристичного потенціалу Херсонського району Херсонської області.

Природоохоронні території Херсонського району представлені в табл. 1.

З табл. 1 видно, що в районі представлено різноманітні за типом природоохоронні території. Якщо оцінювати їх туристичну привабливість, то найбільш відомим об'єктом є НПП «Олешківські піски». Парк є природоохоронною, рекреаційною, культурно-освітньою, науково-дослідною установою загальнодержавного значення і входить до складу природно-заповідного фонду України. Охороняється як національне надбання, щодо якого встановлюється особливий режим охорони, відтворення та використання. Створено Парк на двох нижньодніпровських аренах: Козачелагерській та Чалбаській, загальною площею 11671,06 га земель державної власності [2].

Особливої уваги заслуговує Станіславський ландшафтний заказник. Заказник «Станіславський» роз-

ташований на узбережжі та прилеглий акваторії Дніпровського лиману. Охороняється поєднання степових ділянок і мальовничих крутосхилів, а також прибережної акваторії. Заказник більш відомий як Херсонські гори. Місцевість під назвою «Херсонські гори» займає площу в 660 гектарів, де знаходиться безліч берегів із вертикальними схилами, глибокими западинами й ущелинами, що створюють величезний яр, який простягається до самого берега Дніпро-Бузького лиману [3].

Інші природоохоронні території, зазначені в табл. 1, такі як, наприклад, Ботанічний сад Херсонського педагогічного університету, Дендропарк Херсонського державного аграрного університету використовують місцеві мешканці в рекреаційних цілях.

Наступним кроком в оцінці туристичного потенціалу Херсонського району є дослідження історико-культурних ресурсів дестинації. Об'єкти культурної спадщини національного значення на території

Таблиця 1 – Характеристика природоохоронних територій Херсонського району

Назва	Категорія	Рік створення	Загальна площа
Національні природні парки			
Олешківські піски	-	2010	8020
Заповідні урочища			
Олешківський сосновий ліс	-	1972	290
Заказники загальнодержавного значення			
Олександрівський	Ландшафтний	2002	996
Саги	Ландшафтний	1977	500
Станіславський	Ландшафтний	2002	659
Бакайський	Лісовий	1974	420
Природно-заповідний фонд місцевого значення			
Інгулецький лиман	Ботанічний	1983	50
Софіївський заказник	Ботанічний	1998	194
Широка Балка	Ботанічний	1998	116
Бакайський жолоб	Загальнозоологічний	1978	1680
Корсунський заказник	Загальнозоологічний	1978	3357
Пам'ятки природи			
Деревостій акації білої	Ботанічна	1975	3
Дуб на «Інтенсивці», 150 р.	Ботанічна	1970	
Дуб черешчатий	Ботанічна	1975	
Дуб черешчатий до 120 р.	Ботанічна	1964	
Куртина вікових дубів	Ботанічна	1975	
Меморіальні дуби (2 дуба до 100 років)	Ботанічна	1970	
Федорівська печера	Ботанічна	1983	1
Білозерські джерела	Гідрологічна	1983	
Кринківське поселення бобрів	Зоологічна	1975	5
Колонія диких кролів	Зоологічна	1972	2
Парки-пам'ятки садово-паркового мистецтва			
Ботанічний сад Херсонського педагогічного університету	-	1964	14
Дендропарк Інституту зрошувального землеробства	-	1975	6
Дендропарк Нижньодніпровської НДС	-	1975	3
Дендропарк Херсонського державного аграрного університету	-	1972	2
Парк школи-інтернату № 2	-	1964	8

Джерело: складено автором за матеріалами [1]

Херсонського району, які потенційно представляють собою інтерес зі сторони потенційних туристів, наведено в табл. 2.

З табл. 2 можна побачити, що більшість об'єктів культурної спадщини національного значення на території Херсонського району представляють собою пам'ятки історії та археології, які, в свою чергу, на сьогодні не викликають інтерес у потенційних українських туристів. Це пов'язано з їх естетичною непривабливістю та відсутністю якісного екскурсійного матеріалу.

Найбільше культурно-історичних пам'яток району розташовано в місті Херсон. Згідно з даними Управління культури м. Херсона, в місті знаходиться 232 об'єктів культурної спадщини. Серед них треба виділити Арсенал (1784 р.), будинок колишньої херсонської губернської лікарні (1840 р.), Святодухівський собор (1836 р.), Миколаївська церква (перша пол. XIX ст.), Греко-Софійська церква (1780 р.) [5].

Наступним кроком є аналіз інфраструктурної складової туристичного потенціалу Херсонського району. Заклади розміщення туристів розташовані нерівномірно і зосереджені переважно в обласному центрі (рис. 1).

Згідно з рейтингу booking.com найкращими готелями м. Херсон є: Bordo Hotel, Aqua marina, Gostiniy

Dvor Non-Stop, hotel Muskat, Premier Compass, Sport, Optima, Greenstone, Anzhelina, Versal.

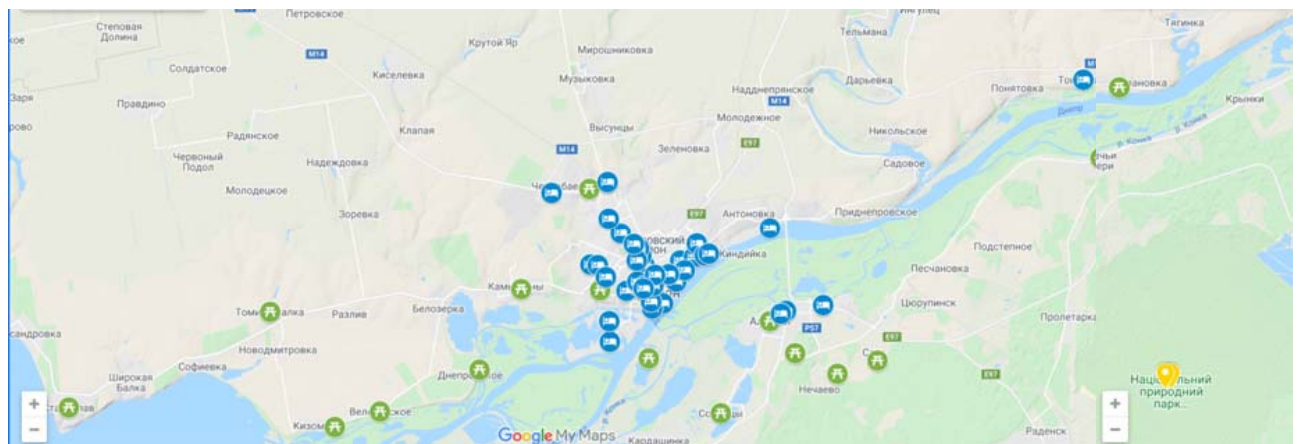
Якщо давати характеристику закладам ресторанного господарства, то згідно з сайту tripadvisor, кращими ресторанами користувачі сайту вважають такі: Michel, Корбетт, Мускат, Grand Café Sandro, Nostalgie, Verona, Діліжанс, RockBurger Bar, KoKo, Стумарі. Туристи та екскурсанти можуть скористатися послугами харчування в м. Білозерське та м. Олешки. Садиби сільського туризму, розташовані на території Херсонського району, також пропонують послуги харчування.

Проаналізуємо розвиток туризму в Херсонському районі, а саме, ступінь використання туристичного потенціалу дестинації. Почнемо з аналізу потенційного попиту на туристичні послуги району. Оскільки, а пріорі, Херсонський район орієнтується на внутрішній туризм, проаналізуємо запити в Google щодо пошуку варіантів відпочинку в районі українською мовою і тільки по регіонах України. Як показує практика, таким чином сформульовані запити найбільш стосуються неорганізованого відпочинку, тобто організація подорожей без звернення до туристичних підприємств. Додаток Google Trends не надав інформацію про кількість подібних запитів у зв'язку з, або їх

Таблиця 2 – Об'єкти культурної спадщини національного значення на території Херсонського району

Найменування пам'ятки	Датування	Місцезнаходження	Вид пам'ятки
Пам'ятник суспільному діячеві і лікареві Джону Говарду	1818–1820 роки	м. Херсон, просп. Ф. Ушакова	пам'ятка історії
Пам'ятник адміралу Ф. Ф. Ушакову	1957 рік, 1970 рік	м. Херсон, просп. Ф. Ушакова	пам'ятка монументального мистецтва
Городище “Скелька”	—”—	с. Олександрівка	пам'ятка історії
Городище “Понятівське”	—”—	с. Понятівка	—”—
Поселення “Глибока Пристань”	—”—	с. Софіївка	—”—
Городище “Золотий Мис”	—”—	с. Широка Балка	—”—
Олешківська Січ	XIV–XVII століття, 1711–1728 роки	м. Олешки	пам'ятка археології, історії

Джерело: [4]

Рисunek 1 – Заклади розміщення Херсонського району

Джерело: [6]

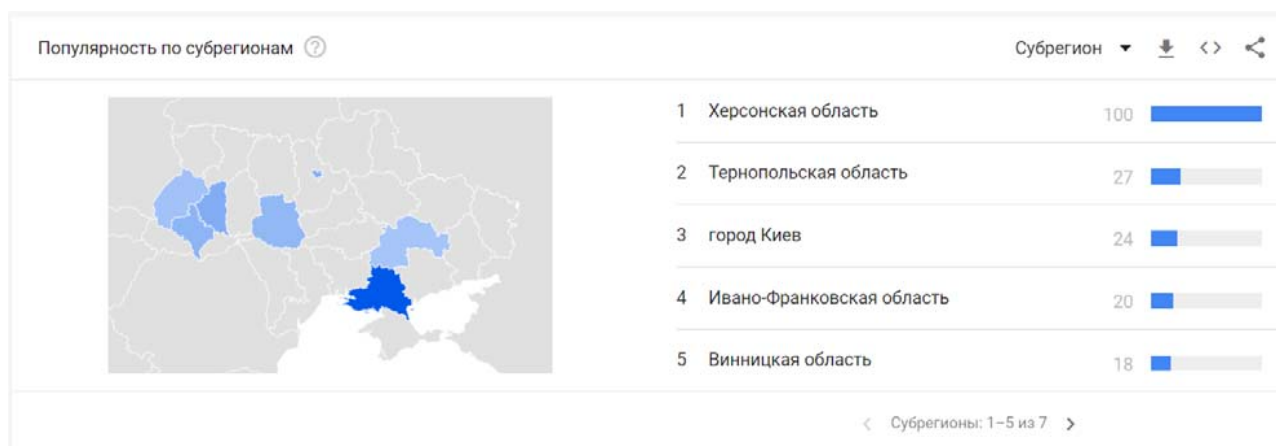

Рисунок 2 – Тренд пошукового запиту «відпочинок Херсонська область» в Google станом на 10.02.2022

Джерело: Google Trends

відсутністю, або малою кількістю. Виходячи з цього досліджувалися запити на пошук варіантів відпочинку в Херсонській області. Результати Google Trends мають показати, в яких областях країни найбільший запит на відпочинок на Херсонщині, на які регіони треба просувати цей туристичний продукт.

З рис. 2 видно, що відпочинком в Херсонській області найбільше цікавляться мешканці Херсонщини, Тернопільської області, міста Києва, Івано-Франківської та Вінницької областей. Тобто на ці області треба звернути увагу при просуванні туристичного продукту Херсонського району, оскільки мешканці цих областей вже проявляють інтерес до дестинації.

Наступним кроком буде визначення регіонів України – донорів організованих туристів, у тому числі для Херсонської області в сегментів внутрішнього туризму. Для цього також використаємо Google Trends. На рис. 3 наведено області-лідери по пошуковому запиту «тури по Україні» на початку 2022 р. З рисунку видно, що

найбільша кількість людей цікавляться турами по Україні в Київській, Харківській, Дніпропетровській, Одеській областях та м. Київ. З великою вірогідністю рекламування туристичних пропозицій Херсонського району серед мешканців саме цих областей слід очікувати найбільш продуктивним. Як показує практика, українці, які шукають тури по Україні, більшу перевагу, у порівнянні з рекреаційно-оздоровчими, надають культурно-пізнавальним, гастрономічним, активним турам. Тому саме з цих регіонів слід очікувати достатньо потужних внутрішніх туристичних потоків до Херсонського району.

Якщо порівнювати потенційні запити з пропозиціями туристичних операторів щодо подорожей в Херсонську область, то можна знайти певну відповідність, оскільки відправною точкою на маршруті найчастіше є Київ. В табл. 3. представлено тури по території області, включаючи Херсонський район, що пропонуються провідними українськими туроператорами.

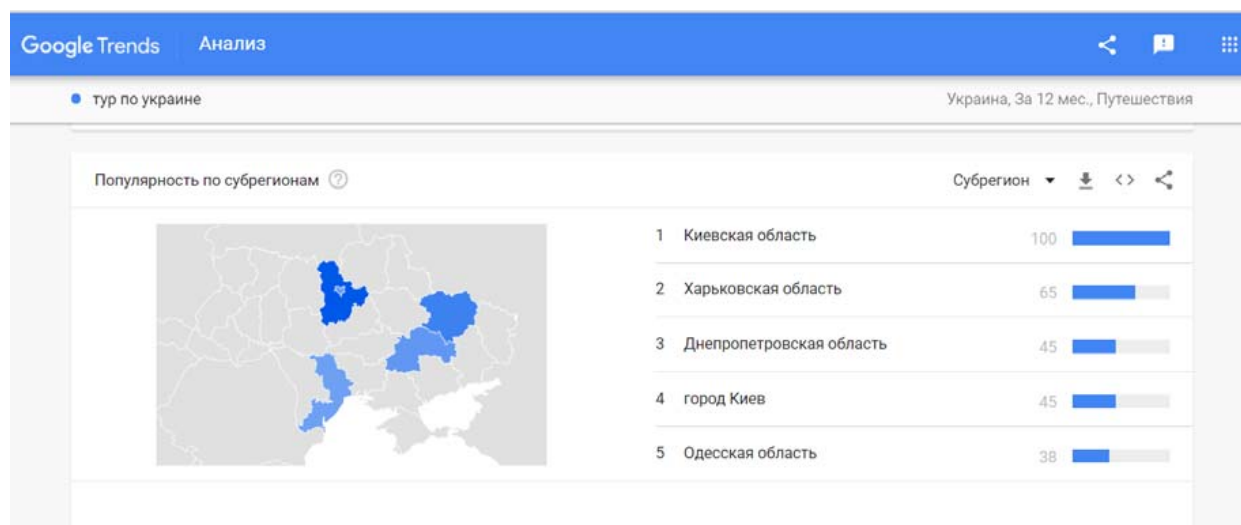

Рисунок 3 – Области-лідери по пошуковому запиту «тури по Україні» станом на 10.02.2022

Джерело: Google Trends

Таблиця 3 – Тури з включенням території Херсонського району, що пропонуються українськими туроператорами

Туроператор	Назва туру	Маршруту туру	Ціна туру
Відвідай	Дива Херсонщини: від Олешківських пісків до рожевих озер, 3 дні / 4 ночі	Львів – Олешківські піски – Лемурийське озеро – Сиваш – Азовське море – Арабатська стрілка – Генічеська Гірка – Щасливцеве, гейзер	3395
ТамТур		Київ – Олешківські піски – Дарилгач – Асканія нова	5100
Аккорд-тур	Південне сонце України! 5/6	Київ – Мигія – Актівський каньйон – Херсон – Олешки – Рожеве озеро – Асканія Нова – Джарилгач – Київ	5340
Етносвіт	Сонячна Херсонщина 5/6	Київ – Олешківські піски – Лемурийське озеро – Скадовськ/Лазурне – Асканія-Нова – Джарилгач – Херсон – Станіслав – Київ	4150
ТурБаза	Сонячна Херсонщина 5/6	Асканія-Нова, Джарилгач – Олешківські піски та відпочинок на морі / тур в Херсон з Києва	4250
Kraina UA	Острів Джарилгач, Олешківські піски та Херсонські гори	Київ-Херсон – Станіславський ландшафтний заказник – Джарилгач – «Олешківські піски»	3950

Джерело: розроблено автором за матеріалами сайтів туроператорів

З табл. 3 видно, що тури в Херсонській район переважно починаються з м. Києва. Найчастіше тури охоплюють тільки дві локації в Херсонському районі – Олешківські піски та Станіславський ландшафтний заказник.

Дійсно, Національний природний парк «Олешківські Піски» на сьогодні одна із найпопулярніших локацій для відвідування на Херсонщині. Адміністрація парку активно комерціалізує свою діяльність. В табл. 4 наведено перелік екскурсійних послуг, що пропонуються на його території.

Пропонує парк й інші послуги.

Ландшафтний парк «Станіславські гори», як можна побачити, також часто включають в туристичні маршрути. Степові ділянки і схили з відслоюваннями лесових порід прибережної акваторії Дніпровського лиману гармонійно поєднуються і створюють унікальний природний пейзаж. У Станіславі дві локації з кручами. Перша – ту, що називають Гранд-каньйоном, вона в сторону села Олександрівки. Друга – балка Байди́ха, вона між Станіславом та селом Широка Балка. Туристична агенція «Херсон», розробила на базі природного об'єкта авторський тур «Достукатись до небес». Також туристичний клуб «Скелька Тур» пропонує туристам водні прогулянки на каяках у будь-яку пору року.

Таким чином, для туристів розроблено маршрути по території Херсонського району різного спрямування та для різних вікових категорій. В районі активно розвивається водний туризм, сільський зелений, винний, екологічний, історико-культурний, гастрономічний, подієвий. Туристичні пропозиції задовольняють попит на будь-який смак, для будь-якої вікової категорії і проводяться в будь яку пору року. Тури доволі різноманітні: кайтінг, яхтинг, байдарки, прогулянки на квадроциклах, рибалка, полювання, театр під відкритим небом, подорожування козацькими шляхами та багато інших туристичних пропозицій. Для прихильників винного туризму проведення дегустацій пропонує сімейна виноробня «Курінь» с. Степанівка.

Культурно-пізнавальний туризм найбільше представлений в Херсоні. Наразі завдяки спеціалізованим туристичним сайтам потенційні туристи мають доступ до інформації про туристичні пропозиції міста. Місцеві екскурсіводи постійно оновлюють асортимент екскурсій. В табл. 5 наведено найбільш сучасні та привабливі екскурсії містом.

Розвивається в районі також івентивний туризм. Адміністрація міст та сіл району організують урочисте проведення свят, різноманітні мистецькі заходи. Так, в табл. 6 можна побачити івенти в Херсонському районі, що були заплановані для проведення в 2022 р.

Таблиця 4 – Екскурсійні послуги, що пропонуються на території НПП «Олешківські піски»

Найменування показника	Екскурсійні послуги маркованими маршрутами та екологічними стежками	Екскурсійні послуги маркованими маршрутами та екологічними стежками з чаюванням
Тривалість екскурсії, год	2	2,5
Вартість за одну дорослу особу, грн	60,00	75,00
Вартість за одну дитину до 14 років, грн	30,00	35,00
Якщо група екскурсантів менше 12 осіб, вартість однієї послуги складає, грн	720,00	900,00

Джерело: розроблено автором за матеріалами [7]

Таблиця 5 – Інноваційні екскурсії по місту Херсон

Назва екскурсії	Коротка характеристика	Вартість, грн
Жуй! Відчуй! Подорожуй!	Гастрономічна екскурсія у ресторані	599
Херсон де масон	Екскурсія містом, 4,5 години з частуванням в ресторані	430
Театралізовані Херсонські дворики	Екскурсія двориками старого центру	260
Херсон, якого ви не знаєте	Екскурсія містом, 2 години	100
Херсон на колесах	Екскурсія на електросамокатах по місцям старого центру Херсону	180

Джерело: [8]

Таблиця 6 – Івенти в Херсонському районі, що заплановані для проведення в 2022 р.

Період	Захід	Місце проведення
Січень	II відкритий міський етнофестиваль «Різдво в Олешках»	м. Олешки
Лютий	Масове театралізоване свято за народними традиціями «Масляної та колодія»	с. Великі Копані
Лютий	Масляна – щедра млинцями та розвагами	с. Дар'ївка,
Березень	Відкриті всеукраїнські змагання зі спортивного орієнтування «Олешківська весна»	м. Херсон
Березень	Відкриті всеукраїнські змагання з веслування на байдарках і каное пам'яті Івана Сотникова	м. Олешки
Березень	Фестиваль камерної та симфонічної музики "Амадеус"	м. Херсон
Квітень	Відкриті Всеукраїнські змагання зі спортивного орієнтування «Кубок Олешшя – 2022»	м. Олешки
Квітень	Відкриття туристичного сезону	с. Станіслав
Травень	Міжнародний театральний фестиваль «Мельпомена Таврії» (вистави в ХОАМДТ, театральний шоу-рум на вул. Суворова (показ мод сучасних дизайнерів), день вуличних музикантів, фестиваль вуличної їжі, фестивалні квести та спортивні турніри)	м. Херсон
Червень	II Всеукраїнський хореографічний конкурс «Танцювальне джерело Олешшя»	м. Олешки
Червень	Фестиваль дитячої та юнацької творчості «Планета талантів»	с. Віноградівка
Липень	Проведення свята народних традицій Івана Купала	сміт Білозерка
Липень	Свято Івана Купала	с. Широка Балка
Липень	Свято Івана Купала	с. Новотягинка
Липень	Свято рибацької юшки	с. Станіслав
Серпень	Відкриті Всеукраїнські змагання з веслування на байдарках і каное «Козацький край – 2022»	м. Олешки
Серпень	Всеукраїнський вокальний фестиваль-конкурс народної творчості «Співоча птаха»	м. Олешки
Серпень	Заходи до Дня Незалежності	с. Дар'ївка
Вересень	Відкриті Всеукраїнські змагання зі спортивного орієнтування «Таврійська осінь – 2022»	м. Олешки
Вересень	Фестиваль народних традицій «Kizim Юшка Fest»	с. Кізомис
Вересень	Відкритий фестиваль народної творчості	с. Великі Копані
Жовтень	Відкриті Всеукраїнські змагання зі спортивного орієнтування «Олешківські канікули – 2022»	м. Олешки
Жовтень	День села Великі Копані	с. Великі Копани
Жовтень	Міжнародний щорічний конкурсний спеціалізований фестиваль кіно та відео фільмів некомерційного спрямування створених аматорами «Кінокімерія»	м. Херсон
Жовтень	Відкритий фестиваль духового мистецтва «Олешківські сурми»	м. Олешки

Джерело: складено автором за матеріалами [9]

Також слід додати, що на базі зеленого туризму «Дельта Дніпра» проводяться Міжнародні чемпіонати з ловлі риби спінінгом з човна, а у мальовничій долині річки Інгулець, на високому березі поблизу села Микільське, щорічно навесні проходять обласні змагання зі скелелазіння та спортивного туризму.

Розвиваються в Херсонському районі також доволі оригінальні види туризму. Наприклад, останнім часом в Україні починає розвиватися тифлотуризм. В Херсонському районі він представлений завдяки уродженці СМТ Білозерки Ользі Скороходовій. Вона є відомим педагогом та вченим-дефектологом, авторкою низки наукових та літературних праць. Але з-поміж інших науковців Ольгу Скороходову вирізняє те, що вона з

народження була сліпоглухою. Її головний твір «Як я сприймаю й уявлю навколишній світ» (1947) отримав багато премій та був перекладений багатьма мовами світу. Відтак, одна з трьох кімнат Білозерського музею імені Дмитра Багалія повністю присвячена особистості Ольги Скороходової та способу життя таких людей, як вона. Окрім її праць та численних фото з її зображенням експозиція складається з арт'об'єктів, які можна і потрібно торкатися, тримати у руках, крутити, зважувати у долонях і навіть нюхати. Відвідувачі повинні відчувати на дотик, що заховано у середині коробки. Там є кілька предметів: старовинна праска, примус, бюст Тараса Шевченка та багато інших. Потім гід піднімає кришку боксу, щоб всі побачили, що ж насправді було

у схованці. Таку незвичну та навіть новаторську для невеличкого музею експозицію було створено в рамках проекту «Культура на дотик». Тифлотуризм, зокрема, відвідини Білозерського музею можуть слугувати атракцією не тільки для незрячих людей, а й для дітей. Всім відомо, що малеча «дивиться» руками, тобто полюбає все мацати, хапати, особливо, якщо бачить якусь річ вперше. У звичайному музеї відвідувачам не дозволяти б таких вольностей, але бачимо, що тифлотуристичні практики якраз побудовані на руйнації обмежень та стереотипів [10].

Варто зазначити, що розвиток тифлотуризму та інших видів туризму в районі стикається з проблемою недосконалого управління туристичним потенціалом DESTИНАЦІЇ, відсутності диференційованого підходу до промоції Херсонського району з урахуванням особливостей його туристичного потенціалу порівняно з іншими районами області. Вирішення визначених вище проблем, хоча б частково, стає можливим за умови співпраці всіх зацікавлених в цьому сторін. Зусилля місцевої влади має бути спрямовано на розвиток туристичної інфраструктури, яка робить туристичний регіон більш привабливими. Значна частина голів об'єднаних територіальних громад у Херсонському районі працює в умовах загрози поступового перетворення сільської території в депресивний район внаслідок посилення міграції населення, забруднення навколишнього середовища, відсутності необхідної інфраструктури чи економічної недоцільності здійснення сільськогосподарської діяльності мешканцями цієї території. Місцевій

владі, у тій чи іншій мірі, залежно від наявних фінансових ресурсів і можливостей, варто приділяти увагу розвитку сільських територій з оглядом на перспективу використання їх туристичного потенціалу.

Висновки. Таким чином, Херсонський район має достатній для розвитку туризму потенціал, який складається з природно-кліматичних та історико-культурних ресурсів. Поєднання районного з обласним центром в м. Херсон створює сприятливі умови для міського туризму. Місці екскурсійні організації намагаються приваблювати екскурсантів інноваційними маршрутами та технологією побудови екскурсій. На території Херсонського району розташовані два унікальні національні природні парки, які вже залучені в туристичну діяльність як об'єкти зеленого туризму. Херсонський район є осередком розвитку сільського туризму та має достатній потенціал для розвитку івентивного туризму. У той же час, наразі район поступається іншим, приморським, районам області, які є центром тяжіння туриста в курортний період. Така ситуація викликає необхідність розробки довгострокового плану заходів, реалізація яких потребує внеску своєї частини в загальну справу від організацій, підприємств, державних структур. Тож, пропонується ухвалити стратегію розвитку туризму окремо в Херсонському районі, враховуючи його специфіку, власні конкурентні переваги. В рамках цієї стратегії початковим етапом має стати формування туристичного бренду району, а також інтеграція зусиль всіх зацікавлених осіб в розвитку туризму в регіоні.

Список використаних джерел:

1. Природно-заповідний фонд Херсонської області в розрізі територіальних громад. URL: <https://pzf.land.kiev.ua/pzf-obl-25.html> (дата звернення: 25.02.2022).
2. Про НПП «Олешківські піски» URL: <https://nppop.gov.ua/> (дата звернення: 25.02.2022).
3. Про території природно-заповідного фонду загальнодержавного значення. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/U167_02.html (дата звернення: 25.02.2022).
4. Перелік об'єктів культурної спадщини національного значення, які заносяться до Державного реєстру нерухомих пам'яток України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/239966145> (дата звернення: 25.02.2022).
5. Перелік пам'яток та об'єктів культурної спадщини м. Херсона. URL: <https://go.kherson.ua/index.php/pro-kherson/397-perelik-pamiatok-ta-objektiv-kulturnoi-spadshchynu-m-khersona> (дата звернення: 25.02.2022).
6. Туристична Херсонщина. URL: <http://kherson.travel/> (дата звернення: 25.02.2022).
7. Послуги НПП «Олешківські піски. URL: <https://nppop.gov.ua/content/%D0%BF%D0%BE%D1%81%D0%BB%D1%83%D0%B3%D0%B8> (дата звернення: 25.02.2022).
8. Тури Херсоном. URL: <https://khers-on.com.ua/tour/> (дата звернення: 25.02.2022).
9. План заходів культури на 2022 р. URL: <https://khoda.gov.ua/socialno-gumanitarna-sfera/> (дата звернення: 25.02.2022).
10. Про Білозерський мезей. URL: <http://polit-kherson.info/culture/3073-kultura-na-dotik-v-bilozerskomu-muzeji.html> (дата звернення: 25.02.2022).

References:

1. Pryrodno-zapovidnyi fond Khersonskoi oblasti v rozrizi terytorialnykh hromad [Nature reserve fund of Kherson region in terms of territorial communities]. Available at: <https://pzf.land.kiev.ua/pzf-obl-25.html> (accessed 25 February 2022).
2. Pro NPP «Oleshkivski pisky» [About NNP "Oleshkiv Sands"]. Available at: <https://nppop.gov.ua/> (accessed: 25 February 2022).
3. Pro terytorii pryrodno-zapovidnoho fondu zahalnodержavnogo znachennia [About the territories of the nature reserve fund of national importance]. Available at: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/U167_02.html (accessed 25 June 2022).
4. Perelik obektiv kulturnoi spadshchynu natsionalnoho znachennia, yaki zanosyatsia do Derzhavnogo reiestru nerukhomykh pamiatok Ukrainy [The list of cultural heritage sites of national importance, which are entered in the State Register of Immovable Monuments of Ukraine]. Available at: <https://www.kmu.gov.ua/npas/239966145> (accessed 25 February 2022).

5. Perelik pamiatok ta ob'ektiv kulturnoi spadshchyny m. Khersona [List of monuments and objects of cultural heritage of Kherson]. Available at: <https://go.kherson.ua/index.php/pro-kherson/397-perelik-pamiatok-ta-obiektiv-kulturnoi-spadshchyny-m-khersona> (accessed 25 February 2022).
6. Turystychna Khersonshchyna [Official site of Tourist Kherson region]. Available at: <http://kherson.travel/> (accessed 25 February 2022).
7. Posluhy NPP "Oleshkivski pisky" [Services of NNP "Oleshkiv Sands"]. Available at: <https://nppop.gov.ua/content/%D0%BF%D0%BE%D1%81%D0%BB%D1%83%D0%B3%D0%B8> (accessed 25 February 2022).
8. Tury Khersonom [Tours around Kherson]. Available at: <https://khers-on.com/ua/tour/> (accessed 25 June 2022).
9. Plan zakhodiv kultury na 2022 r. [Plan of cultural activities in 2022]. Available at: <https://khoda.gov.ua/socialno-gumanitarna-sfera/> (accessed 25 February 2022).
10. Pro Bilozerskyi mezei [About Belozersky Museum]. Available at: <http://polit-kherson.info/culture/3073-kultura-na-dotik-v-bilozerskomu-muzeji.html> (accessed 20 February 2022).

Liubov Ivchenko

National University of Food Technologies

Serhii Kravtsov

State University of Trade and Economics

Dayana Krushelnytska

National University of Food Technologies

ASSESSMENT OF THE TOURISM POTENTIAL OF THE KHERSON DISTRICT OF THE KHERSON REGION

This article is devoted to the evaluation of the natural, recreational and tourism potential of the Kherson district in terms of the features and differences of this territory among other districts of the Kherson region. The natural and recreational areas of the district are described. It is determined that the tourist and recreational potential of the territory is presented by certain unique and interesting objects not only for local residents. The evaluation of nature conservation areas allows us to conclude that the number of objects used in the organization of tourism in the Kherson district is quite limited. The most famous destination is the national natural park Oleshkiv sands. Most of the cultural and historical monuments of the region are located in the Kherson city. Accommodation facilities for tourists are unevenly located and concentrated mainly in the regional center. "Donors" identification of tourism in this region was made using comparison of the requests of potential tourists and the offers of travel operators regarding trips to the Kherson region in the web application "Google Trends". Holidays in the Kherson region are most interesting for residents of Kherson, Dnipropetrovsk region, Vinnytsia region, and Galychyna. Tourist routes, including those on the territory of the Kherson district, mainly start from the Kyiv. The most popular tours include such locations as Oleshkiv Sands and Stanislav Landscape Reserve. The administration of towns and villages of the district organizes a solemn celebration of holidays and conducts artistic events that promote the development of event tourism. The combination of the district with the regional center creates favorable urban tourism conditions, which are especially used by local tour organizations, trying to attract tourists by innovative routes and tours building technology. The absence of sea recreational resorts in the Kherson district requires the elaboration of a separate strategy for the development of this territory. This strategy should include ways to support such types of tourism as water, rural green, wine and gastronomic, ecological, historical and cultural, event tourism.

Key words: *tourism, tourism potential, tourism resources, Kherson district, tourism infrastructure.*

Статтю подано до редакції 15.10.2022